

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

KOGNITIV PSIXOLOGIYA
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	– Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lif sohasi:	310000	– Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Mutaxassislik:	70310301	– Psixologiya

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi KPS1206	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)
	Kognitiv psixologiya	60	120	180
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – fanlararo tadqiqot muammolari va tamoyillari haqida tizimli tushuncha hosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalari – zamonaviy kognitiv psixologiyaning tadqiqot doirasi va uning istiqbolli yo'nalishlari tavsifini taqdim etish; so'nggi neyrokognitiv bilimlarning inson psixikasining zamonaviy tushunchasiga ta'sirini ko'rib chiqish; umumiy va rivojlanish psixologiyasini o'rganishda olingan kognitiv jarayonlar sohasidagi bilimlarni yangilash; kognitiv psixologiya oldida turgan falsafiy, ijtimoiy-psixologik va amaliy muammolarni yoritib berish; bilishdagi fanlararo tadqiqot muammolari va tamoyillari haqida tizimli tushuncha hosil qilish; kursning asosiy tushunchalarini o'zlashtirishda talabalarning tanqidiy fikrlashlarini rivojlantirishga ko'maklashish.</p>			
	<p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-Mavzu. Kognitiv psixologiya: umumiy tushunchalar, tarixi, asosiy tadqiqot yo'nalishlari</p> <p>Kognitiv psixologiya tushunchasi. Axborotlarni qayta ishlash modeli. Kognitiv psixologiya tarixi. Kognitiv psixologiyaning asosiy muammolari. S. Sternberg paradigmasi. Kognitiv fan, neyrofan va kognitiv psixologiya. Kognitiv psixologiyaning evolyutsiyasi. Kognitiv psixologiyadan subyekt psixologiyasiga. Bilish jarayonlari va xususiyatlarini tadqiq etishning asosiy natijalari.</p> <p>Asosiy falsafiy an'analar (mexanik tabiiy bilish, empirizm va ratsionalizm, o'z-o'zini kuzatishga tanqid va sof aql). Ilk eksperimental psixologiya, G. Gelmgolsning, G. Fexnerning va F. Dondersning metodistik yondashuvlari; V. Vundtning qarashlari; ilmiy psixologiyadagi inqiroz. Xulqiy va fizikalistik yo'nalish – xulq psixologiyasi haqidagi fan, geshtalt haqidagi fan, psixologiya fanidagi ikkinchi inqiroz. Romantizm va pozitivizm, naturfilosofiya va neyropsixologiya, fiziologiya, faoliyat psixologiyasi.</p> <p>Axborot yondashuvi – kibernetika va statistik aloqa nazariyasi, muhandislik psixologiyasi, o'tkazish qobiliyatini cheklanlanligini izlash.</p>			

Mental modellar va kompyuter bilan analogiya. U.Naysserning kognitiv psixologiyasi. Simvolli yondashuv tamoyillari. Bilish modulligi va konneksionizm (Jerry Fodor).

2-Mavzu. Kognitiv neyrofan

Kognitiv neyrofan tushunchasi. Miyani xaritalashtirish va tadqiqoti. Psixika va vujud muammosi. Kognitiv psixologiya va neyrofan. Asab tizimi, bosh miya, neyron. Neyrofiziologianing zamonaviy metodlari (magnit rezonanslarni aks ettirishi, exo-planar tomografiya, kompyuter aksial tomografiya, pozitron-emission tomografiya).

3-Mavzu. Kognitiv psixologiyada sezgi va idrokning tadqiqot muammolari va istiqbollari

Sezgilarni signalli aks ettirishi. Sezgi tushunchasiga falsafiy yondoshuvlar, Sezgining maxsus energiyasi haqidagi J.Myuller va G, Gelmgols nazariyasi, bu nazariyalarning haqiqatligini isbotlash, A,Yarbus va boshqalarning tajribalari, Sezgining boshqajarayonlarga bog'liqligi va tashqi muhit bilan aloqasi. Sezgi va idrokni o'rganishdagi yondoshuvlar. Idrokning assosiativ nazari asi. Strukturalizm. Nativizm va emirizm. Geshtalt psixologiya Piajening idrok nazariyasi. Konstruktivistik yondoshuv. Ekologik yondoshuv. Informasion yondoshuv. Neyrofiziologik yondoshuv. Kognitiv neurologiya.

4-Mavzu. Kognitiv psixologiyada idrok va diqqatning tadqiqot muammolari va istiqbollari

Ko'rav axborotini qayta ishslash (erta qayta ishslash, ko'rav hujayralarida axborotni kodlashtirish, chiqurlikni, yuzani idrok etish, obyektlar idroki). Ko'rav patternlarini tanish (etalon bilan solishtirish modellari, detalli tahlil, obyektlar idroki). Nutqni fahmlash (nutqning o'ziga xosliklarini tahlil qilish, kategorik idrok). Kontekst va uni fahmlash (kontekst va nutq, kontekst va qiyofa, rasmlarni tanish, kontekst va Massaro stimuli (FLMP) haqidagi axborot kombinatsiyasi modeli, harflarni tanish PDP modeli).

Diqqat psixologiyasida axborotni avtomatik va nazorat asosida qayta ishslash muammolari. Hisoblash miyasi. Sezgi va idrok. Illyuziyalar. O'tmish bilim. Miyaning sensor qabul qilish. Idrok ko'lami. Ikonik saqlash. Esga olib qolishda tutilib qolish. Exoik saqlash. Sensor saqlovchi funksilar. Diqqat. Diqqatning o'tkazuvchanlik va tanlovchanligi. Tanlovchan diqqat - izbiratelnogo vnimaniya - filtratsiya modeli (D.Brodent), bo'lувchilar modeli (A.Treysman). Ko'rish diqqati - projektor metaforasi, ko'rish diqqatining nerv mexanizmlari, ko'rish sensor xotirasi, patternni anglash va diqqat, obyektga yo'nalgan diqqat. Avtomatizm. D.R. Strup effekti.

5-Mavzu. Idrok va mohiyatga asoslangan bilim reprezentatsiyasi Bilimlarning reprezentatsiyasi, idrokka asoslangan – qo'sh

kodlashtirilganlik nazariyasi, ko'rish fazoviy xayol, verbal axborotlar reprezentatsiyasi. Bilimlar reprezentatsiyasi, ahamiyatiga aoslangan – xotira voqealarning ahamiyatini talqin etishi, ,propozitsional tarmoqlar, semantik tarmoqlar. Funksional ekvivalentlik farazi. Kognitiv xaritalar. Sinesteziya: ranglarning mohiyati.

6-Mavzu. Ong ilmiy tuzilma sifatida

Ong ilmiy tuzilma sifatida. Ongni o'rganish tarixi. Kognitiv psixologiya va ong. Tayyorlovchi stimullar bilan tadqiqot. Ong psixologiyasi va neyrofiziologiyasi. Neyrokognitiv tadqiqotlar. Uyqu va amneziya. Yangiliklar metaforasi, projektoring metaforasi, integratsiyalar metaforasi: aql jamiyatida teatr. Ongning zamonaviy nazariyalari D. Shakterning alohida o'zaro ta'sir va ongli tajribasi modeli, B.Baarsning umumiy ishchi maydon nazariyasi.

7-Mavzu. Xotirani kognitiv psixologiyada tadqiq etish muammolari va istiqbollari

Xotirani kognitiv psixologiyada tadqiq etish muammolari va istiqbollari. Xotira muammosi kognitiv psixologiyaning yadrosi sifatida. Xotira tizimining umumiy tavsifi. Avtomatik va nazorat jarayonlarining tafovutlari.

Xotira: kodlashtirish va saqlash. Esga olib qolishga ta'sir ko'rsatadigan omillar. Murakkab qayta ishlash, matnni yod olish metodi, ma'noli bilan ma'nosiz esga olib qolishni solishtirish va maqsadli esga olib qolish, fotografik esga tushirish va o'ziga referentsiya (o'ziga iqtibos yoki aloqadorlik) effektlari, kodlashtrishning nerv korrelyatlari.

8-Mavzu. Kognitiv psixologiyada xotirani tadqiq etish muammolari

Xotira: saqlash va chiqarish. Saqlash funksiyalari. To'sqinlik effektlari – yelpig'ich effekt, to'sqinlik va tebranish, to'sqinlik va ortiqcha axborotlar. Avtobiografik esga tushirish. Materillarning foydaliligi va xulosa chiqarish – o'xashash esga tushirish, xotira xatolari va guvohlik ko'rsatkichlari. Assotsiativ struktura va chiqarish – materiallarning uyushiqligi va esga tushirish, joylashtirish usuli. Gippokamp formatsiyasi va amneziya. Implitsit va eksplitsit xotira. Mnemonika (mnemonik tizim, mnemonistlar, mahorat).

Xotira: nazariya va neyrokognitologiya. Xotiraning neyrokognitologiyasi. Xotira modellari- N.Vo va D.Normanning modeli, R.Atkinson va R.Shifrin modeli, esga olib qolish darajasi, epizodik va semantik xotira, D. Rumelhart va Dj.Mak-Klellandning konneksionistik xotira modeli.

9-Mavzu. Tafakkurni tadqiq etishning asosiy yo'nalishlari

Tafakkur: kognitiv psixologiyada asosiy yo'nalishlar va natijalar. Aniqlovchi. Muammoni hal etish va protsedurali bilim. Masalani yechish operatorlari. Operatorni tanlash: kichraytirilgan farq metodi, xanoy mnorasi muammosi, voqita va maqsad tahlili. Muammoning reprezentatsiyasi .

Reprezentatsiya tiplari.

Tafakkur: qaror qabul qilish. Tushunchalarni shakllantirish, assotsiatsiya, farazni tekshirish, mantiq, xulosa va deduktiv xulosa chiqarish, rasmiy tafakkur, qaror qabul qilish, induktiv xulosa qicharish, ehtimollik bahosi. T.Bayes teoremasi va qaror qabul qilish. Masala yechimi, ijod va inson intellekti. Geshtalt-psixologiya va masa yechimi. Masalalar reprezentatsiyasi. Ichki reprezentatsiya va masala yechimi. Ijodiy jarayon. Ijod va funksional barqarorlik. Inson intellekti. Intellektning kognitiv nazariyasi.

10-Mavzu. Intellekt turlari. Sun'iy intellekt

Intellekt haqida umumiy tushuncha. Intellekt turlari. Sun'iy intellekt: muammo tarixi. Kompyuterlar va sun'iy intellekt, «imitatsiyalovchi» o'yin, «xitoy xonasi», idrok va sun'iy intellekt, chiziqlarni anglash, patternlar, murakkab shakllar. Til va sun'iy intellekt.

11-Mavzu. Kognitiv psixologiyada nutq va tilning tadqiq etish muammolari va istiqbollari

Til: strukturna va abstraksiyalar. Til: bilish va neyrofan. Lingvistika. Lingvistik iyerarxiya. Fonemalar. Morfemalar. Sintaksis. N. Xomskiyning grammatik nazariyasi. Transformatsion grammatika. Psixolingvistik jihatlar. Tug'ma qobiliyatlar va atrofning ta'siri. Lingvistik nisbiylik nazariyasi. Kognitiv psixologiya va til: lingvistik g'oyalarni mavhumshtirish. F. Bartlett. Dj.Bransford va Dj. Franks. Til va tushunish - «tegirmon operasi», «o'g'rilar» va «politsiya». V.Kinchning va T. van Deykning matnni tushunish modeli.

Til: so'z va o'qish. Idrok ko'lami. Matnni qayta ishlash: ko'z harakatini qayd etish. Leksik masallar. So'zni fahmlash: kognitiv anatomik yondashuv. Tushunish.

12-Mavzu. Kognitiv taraqqiyot

Neyrokognitiv taraqqiyot-ilk bolalalik davrida asab tizimi, atrof olam va asab tizimining rivojlanishi. Kognitiv taraqqiyot bosqichlari - J.Piaje va L.S. Vigotskiy bo'yicha. Kognitiv sohaning psixometrik tadqiqotlari. Intellekt va qobiliyatlar. Kognitiv jarayonlar va qarish. Kognitiv qobiliyatlarni yosh-jinsiy taraqqiyoti. Intellekt rivojlanishida kognitiv qobiliyatlarning roli. D.S. Brunerning nazariyasida bolalarning bilish taraqqiyoti qonuniyatları. Bolalarning kognitiv taraqqiyoti muammosi. Ta'lim axborotlarni kodlashtirish va kategoriyalashtirish tizimni o'zlashtirish sifatida.

13-Mavzu. Sotsial bilish psixologiyasida kognitiv yondashuv

Sotsial persepsiya va baholovchi mulohaza. Xulq-atvorni baholash optimalligi. Kognitiv xatolar va illyuziyalar. Murakkab yechimning ibotlanishi, retrospeksiya xatosi va tasdiqlashga moyillik. Gardish effekt.

Kontrfaktlar. Kechiktirilgan rag'bat bahosi. Yutuq va yo'qotishning subyektiv bahosi.

14-Mavzu. Shaxs psixologiyasida kognitiv yondashuv

Kognitiv psixologiyada shaxs muammosi. Kelli Dj. va shaxsnинг kognitiv nazariyasi. Shaxs konstruktлari nazariyasining falsafiy asoslari. Inson tabiatи haqidagi asosiy nizomlar. "Shaxs konstruktлar" tushunchasi. Tiplar va shaxs konstruktлari xususiyatlari. Repertuar panjara texnika. Sotsial persepsiyaning individual xususiyatlari diagnostikasi.. Shaxs konstruktлarini semantik tahlil. Konstruktлar o'rtasidagi ahamiyatli tasavvurlarning grafik texnika.

15-Mavzu. Kognitiv psixologiyaning tatbiqiy jihatлari va rivojlanish istiqbollari

Umumiy xarakteristikasi. Amaliy kognitiv psixologiya: ta'lilda, huquqshunoslikda, miyasi lat yegan insonlarni reabilitatsiyasida; kompyuter sistemalarini ishlab chiqish, kognitiv ergonomikada va robotikada. Xotira xatolari va shahodatlovchi ko'rsatkichlar. Kognitiv terapiya (aniqlovchi, xulq-atvor modeli, o'tkazish tamoyili). Kognitiv-bixevoiristik psixoterapiya.

R.Dekart dualizmidan yangi monadologiyaga- ilmiy psixologiyaning uchinchи inqirozi, ixtiyoriy rasmiy modellar, neyrokognitivizm va identiklik nazariyasi. Solipsizm metodologiyasining istiqboli. To'g'ri realizm istiqboli va ekologik yondashuv: Dj. Dj. Gibsonning ulushi, vaziyatli harakatlarni tadqiqoti. Plyuralizm metodologiyasining istiqbollari taraqqiyot paradigmasi va integratsiyasi.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kognitiv psixologiya: umumiy tushunchalar, tarixi, asosiy tadqiqot yo'nalishlari.
2. Kognitiv neyrofan.
3. Kognitiv psixologiyada sezgi va idrokning tadqiqot muammolari va istiqbollari
4. Kognitiv psixologiyada idrok va diqqatning tadqiqot muammolari va istiqbollari.
5. Idrok va mohiyatga asoslangan bilim reprezentatsiyasi.
6. Ong ilmiy tuzilma sifatida.
7. Xotirani kognitiv psixologiyada tadqiq etish muammolari va istiqbollari.
8. Kognitiv psixologiyada xotirani tadqiq etish muammolari
9. Tafakkurni tadqiq etishning asosiy yo'nalishlari.
10. Intellekt turlari. Sun'iy intellekt
11. Kognitiv psixologiyada nutq va tilning tadqiq etish muammolari va istiqbollari.
12. Kognitiv taraqqiyot.

13. Sotsial bilish psixologiyasida va shaxs psixologiyasida kognitiv yondashuv.
14. Shaxs psixologiyasida kognitiv yondashuv
15. Kognitiv psixologiyaning tatbiqiy jihatlari va rivojlanish istiqbollari.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarining jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rghanib, izlanishlar olib boradi. Olingen natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kognitiv psixologiyasi shakllanishining umumpsixologik jihalari.
2. Kognitiv psixologiyaning asosiy falsafiy an'analar.
3. Asab tizimini tqdqiq etishning zamonaviy usullari.
4. Nutqni tanish.
5. Diqqat kognitiv psixologiyasi.
6. Xotira kognitiv psixologiyasi.
7. Xotira neyrokognitologiyasi.
8. Qaror qabul qilish kognitiv psixologiya muammosi sifatida.
9. Til va nutqning kognitiv tadqiqotlari.
10. Kognitiv psixologiyaning rivojlanish paradigmasi.
11. Kognitiv psixologiyaning rivojlanish tarixi.
12. Kognitiv psixologiya va neyrofan.
13. Asab tizimi, bosh miya, neyron.
14. Neyrofiziologiyaning zamonaviy metodlari.
15. Xotira modellari - N.Vo va D.Normanning modeli, R.Atkinson va R.Shifrin modeli.
16. Esga olib qolish darajasi, epizodik va semantik xotira, D. Rumelhart va Dj.Mak-Klellandning konneksionistik xotira modeli.
17. Kognitiv psixologiya va til: lingvistik g'oyalarni mavhumlashtirish. F. Bartlett. Dj.Bransford va Dj. Franks.
18. Til va tushunish - «tegirmon operasi», «o'g'rilar» va «politsiya». V.Kinchning va T. van Deykning matnni tushunish modeli.
19. Kognitiv taraqqiyot bosqichlari - J.Piaje va L.S. Vigotskiy bo'yicha.
20. Kognitiv sohaning psixometrik tadqiqotlari.
21. Intellekt va qobiliyatlar.
22. Idrok va mohiyatga asoslangan bilim reprezentatsiyasi.
23. Ong ilmiy tuzilma sifatida.

	<p>24. Kognitiv psixologiyada xotirani tadqiq etish muammolari 25. Tafakkurni tadqiq etishning asosiy yo‘nalishlari. 26. Sun’iy intellektning mohiyati. 27. Kognitiv taraqqiyot bosqichlari. 28. Sotsial bilish psixologiyasida va shaxs psixologiyasida kognitiv yondashuv. 29. Shaxs psixologiyasida kognitiv yondashuv 30. Kognitiv psixologiyaning rivojlanish istiqbollari.</p>
3.	<p>V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bilimni o‘zlashtirish, to‘plash va foydalanish jarayonlarini ta’minlashda bosh miya faoliyatining asosiy tamoyillarini, kognitiv psixologiyaning asosiy nazariyalari va konseptual modellari, asosiy kalit tushunchalarni <i>haqida tasavvurga ega bo‘lishi</i>; – Ijtimoiy psixologiya, rivojlanish psixologiyasi, shaxs psixologiyasi bo‘yicha kognitiv yondashuvni bilishi; bilish jarayonlari haqidagi zamonaviy sohalararo bilimlarga ega bo‘lish va o‘z kasbiy faoliyatida <i>ulardan foydalana olishi</i>; – Zamonaviy psixologik adabiyotlar bilan mustaqil foydalana olish; bilish jarayonlari psixologiyasining turli sohalari (idrok, xotira, diqqat, tafakkur) va bilish haqidagi fanlar tizimi (neyrifiziologiya, kognitiv modellashtirish, lingvistika va boshqalar) ga oid fakt va ma’lumotlarni tahlil qila olish; kognitiv fanning sohalararo muammolarining psixologik jihatlarini ajrata olish hamda ularni yechishda adekvat yondashuvlarni tanlay olish <i>ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak</i>.
4.	<p>VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihamar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihamar
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriglarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Avlayev O.U. Samarova. Sh.R. Psixologiya nazariyasi va tarixi. Darslik. - Fan ziyosi CHDPU 2023. – 674 b. 2.Mirzayeva S.R., Samarova Sh.R., Avlayev O.U.«Umumiy psixologiya»

darslik. – T.: 2022, 659 bet
 3.Yoqubova D.M., Tadjibayeva Sh.M., Maxmudov A.M. Kognitiv psixologiya. MAKON SAVDO PRINT.-2024. 400 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Указ Президента Республики Узбекистан «О стратегии развития нового Узбекистана на 2022-2026 годы» № УП-60 от 28 января 2022 г.
2. Мирзиёев Ш.М. Послание Президента Республики Узбекистан Олий Мажлису 20.12.2022 //Народное слово № 269 (8293) (2022). С 1-4.
3. Goldstein E., van Hooff J. Cognitive Psychology. New York: Cengage Learning EMEA, 2020. 538 p.
4. Sternberg R., Sternberg K., Mio J. Cognitive psychology. Sixth Edition. WADSWORTH CENGAGE Learning, 2012. 643 p.
5. Андерсон Дж. Когнитивная психология. СПб.: Питер, 2002. 496 с.
6. Баксанский О.Е., Кучер Е.Н. Когнитивные науки. От познания к действию. М.: КомКнига, 2005. 182 с.
7. В.Н.Дружинина, Д.В. Ушакова.Когнитивная психология. Учебник для вузов / — М.: ПЕР СЭ, 2002. — 479 с.

Axborot manbalari

- 1.<http://www.edu.uz>-O'zbekiston Respublikasi Oliy talim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy veb sayti.
- 2.<http://www.gov.uz>- O'zbekiston Respublikasi xukumati portalı.
- 3.www.cspl.uz –Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti
- 4.www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
- 5.www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portalı

7. Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “29” 08 / 1 dagi qarori bilan tasdiqlangan
8. Fan/moduli uchun mas'ul:
 O.U.Avlayev – CHDPU professor v.b. psixologiya fanlari doktori (DSc)
9. Taqrizchilar:
 Jo'rayeva S.–Toshkent Davlat pedagogika universiteti professori, psixologiya fanlari doktori (DSc)
 Samarova Sh –CHDPU "Psixologiya" kafedrasi dotsenti, psixologiya fanlari nomzodi